

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. januára 2018 doručená sťažnosť [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom Mgr. Michalom Urbanom, Šafárikova 12, Trenčín, ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 13 S 133/2013-400 z 20. mája 2015 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Sžo 179/2015 z 19. októbra 2017 a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu.

2. Z obsahu podanej sťažnosti a jej príloh vyplýva: «*Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 13S/133/2013-400 z 20. mája 2015 z dôvodu podľa § 250j ods. 2 písm. a/ zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok zrušil rozhodnutie žalovaného (predtým Obvodný úrad Trenčín, odbor výstavby a bytovej politiky) č. OVBP 2013-259/1217-6/Pa z 10. mája 2013 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalovanému uložil krajský súd povinnosť zaplatiť žalobcom náhradu iných trov konania 70,- € za zaplatený súdny poplatok a náhradu trov právneho zastúpenia 502,47 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku k rukám ich advokáta. Žalovaný sa odvolal proti celému uvedenému rozsudku a žalobcovia sa odvolali proti výroku a náhrade trov konania.*

Žalobcovia sme v odvolaní poukázali na § 13 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., v ktorom je stanovený systém výpočtu tarifnej odmeny advokáta pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. Odôvodnenie nepriznania časti náhrady trov právneho zastúpenia

krajským súdom nemá podľa žalobcov oporu v zákone. Podľa žalobcov je nemysliteľné, aby pri zrušení celého napadnutého rozhodnutia bola miera úspechu posudzovaná podľa množstva úspešných žalobných dôvodov, zvlášť keď sa jedná o pochybenie orgánu štátnej správy. Žalobcovia sme poukázali na to, že v tomto prípade každý z nich musí zaplatiť advokátovi odmenu a zároveň podľa § 142 ods. 1 OSP má každý úspešný žalobca právo na náhradu trov konania proti žalovanému. Žalobcovia sme namietali, že krajský súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v tomto prípade postačovalo, aby žalobu podal len jeden zo žalobcov, avšak nijakým spôsobom nezohľadnil práva ostatných žalobcov, ktorí mali záujem podať žalobu a túto aj podali. Názorom krajského súdu, koľko osôb má byť žalobcov vo veci, sa neprimerane zasahuje do práva žalobcov na súdnu ochranu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/133/2013-400 z 20. mája 2015 rozsudkom č. k. 5Sžo/179/2015 zo dňa 19.10.2017 potvrdil a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Sčasti úspešným žalobcom (v konaní o odvolaní proti výroku rozsudku krajského súdu vo veci samej mali žalobcovia úspech, avšak v konaní o odvolaní proti výroku rozsudku krajského súdu v časti náhrady trov konania žalobcovia úspech nemali) z dôvodov hodných osobitného zreteľa náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keď žalovaný nedal svojim konaním podnet na podanie odvolania. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie časti náhrady trov právneho zastúpenia žalobcom v konaní pred súdom prvého stupňa v tejto veci spočívajú nielen v skutočnostiach uvedených krajským súdom, t. j. že s prihliadnutím na koncentračnú zásadu podľa § 36 ods. 1 stavebného zákona mohol krajský súd podrobiť súdnemu prieskumu len žalobné námietky, ktoré boli vznesené pred správnym orgánom prvého stupňa v lehote do 14. mája 2012, pričom takéto námietky boli vznesené zo strany sedemnástich osôb, avšak žalobcov v danej veci je sedemdesiatosem, ale aj v tom, že úkony právnej služby, za ktoré krajský súd priznal žalobcom náhradu trov (t. j. prevzatie a príprava zastúpenia, podanie žaloby na súd, účasť na pojednávaní súdu dňa 22. apríla 2015 a účasť na pojednávaní súdu dňa 20. mája 2015, pri ktorom došlo iba k vyhláseniu rozhodnutia) boli skutkovo a právne totožné pre všetkých žalobcov, t. j. jednotliví žalobcovia neuplatňovali v konaní pred súdom prvého stupňa prostredníctvom advokáta osobitné námietky.»

3. V sťažnosti sa ďalej uvádza: „*Sťažovateľom nám nie je jasné z čoho vyplýva, že by sme mohli v jednom konaní pri obrane svojich záujmov použiť rôzne námietky, každý zrejme iné. Zároveň v prípade ak konajúce súdy dôvodia nepriznanie náhrady trov konania tým, že v rámci zásady koncentrácie správneho konania mohlo byť prihliadnuté len na námietky 17 žalobcov, prečo v konaní nebola priznaná náhrada trov konania týmto 17 žalobcom, ale súdy postupovali pri rozhodnutí akoby bol žalobca len jeden...*“

4. Sťažovatelia v rámci svojej argumentácie vyjadrili presvedčenie, že „*rôzne rozhodovanie Najvyššieho súdu SR v identických veciach je porušením ústavného princípu právnej istoty sťažovateľov a tiež rovnosti pred zákonom.*“

5. Sťažovatelia zastávajú názor, že krajský súd a najvyšší súd sa v napadnutých rozhodnutiach nezaoberali všetkými ich tvrdeniami a argumentmi, a preto napadnuté rozhodnutia považujú za nepreskúmateľné a zjavne neodôvodnené. V dôsledku toho došlo k porušeniu ich označených základných práv.

6. Sťažovatelia v petite podanej sťažnosti navrhli, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„*1. Základné práva sťažovateľov upravené v čl. 12 ods. 1 - rovnosť v právach a rovnosť pred zákonom, čl. 46 ods. 1, ods. 2 - právo na súdnu ochranu, čl. 47 ods. 3 - právo na rovnosť účastníkov konania, čl. 1, ods. 1 - zásada právnej istoty Ústavy Slovenskej republiky, v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd - právo na spravodlivé súdne konanie predchádzajúcim konaním a Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Sžo/179/2015 zo dňa 19.10.2017 a predchádzajúcim konaním a Rozsudkom Krajského súdu Trenčín č. k. 13S/133/2013 - 400 zo dňa 20.5.2015 porušené boli.*

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Sžo/179/2015 zo dňa 19.10.2017 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľom priznáva náhradu trov konania, právneho zastúpenia.“

II.

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že k porušeniu ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa

čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo rozsudkom krajského súdu č. k. 13 S 133/2013-400 z 20. mája 2015 a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžo 179/2015 z 19. októbra 2017 a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu.

12. Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane uvádza, že k úlohám právneho štátu patrí aj vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzických osôb a právnických osôb. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takeho postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

13. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

14. Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak.

17. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 13 S 133/2013-400 z 20. mája 2015 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

19. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza

zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

20. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu č. k. 13 S 133/2013-400 z 20. mája 2015 mohli sťažovatelia podať odvolanie (čo aj využili), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd, ktorého právomoc rozhodnúť o odvolaní sťažovateľov v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Najvyšší súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 5 Sžo 179/2015 z 19. októbra 2017, ktorým rozsudok krajského súdu č. k. 13 S 133/2013-400 z 20. mája 2015 potvrdil.

21. S poukazom na už uvedené v časti, v ktorej sťažovatelia namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 13 S 133/2013-400 z 20. mája 2015 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, ústavný súd sťažnosť odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžo 179/2015 z 19. októbra 2017 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

22. Účelom čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy

umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

23. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

24. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

25. Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam,

prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

26. Aj ESLP vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že súdy majú povinnosť odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno to chápať tak, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

27. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

28. Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietanej veci aj najvyšší súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere,

ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

29. Sťažovatelia v sťažnosti predovšetkým namietajú, že najvyšší súd napadnuté rozhodnutie neodôvodnil dostatočným spôsobom a nezaoberal sa všetkými ich námietkami uvedenými v odvolaní proti rozsudku krajského súdu č. k. 13 S 133/2013-400 z 20. mája 2015. Podľa názoru sťažovateľov najvyšší súd rozhodol arbitrárne a jeho závery nemajú oporu v zistených skutočnostiach, v dôsledku čoho malo dôjsť k porušeniu ich označených základných práv.

30. V relevantnej časti odôvodnenia rozsudku sp. zn. 5 Sžo 179/2015 z 19. októbra 2017 najvyšší súd uviedol:

„... Najvyšší súd Slovenskej republiky po oboznámení sa s rozsahom a dôvodmi odvolania žalobcov, po preskúmaní odvolaním napadnutého rozsudku krajského súdu vo výroku o náhrade trov konania a po oboznámení sa s obsahom pripojeného spisového materiálu došiel k záveru, že odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu je vo výroku o náhrade trov konania vecne správny. Odvolací súd však má za to, že v tomto prípade nemožno žalobcom priznať nimi vyčíslenú náhradu trov právneho zastúpenia advokátom v konaní pred súdom prvého stupňa z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 250k ods. 1 OSP ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania. Ak bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené z dôvodu podľa § 250j ods. 3, súd žalobcovi prizná úplnú náhradu trov konania. Môže tiež rozhodnúť, že sa náhrada trov celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

V ustanovení § 250k ods. 1 veta tretia OSP je pre náhradu trov konania uvedená výnimka zo zákonnej zásady zodpovednosti účastníkov za výsledok konania, ktorá spočíva v možnosti súdu nepriznať, či znížiť náhradu trov konania žalobcovi, ktorý v konaní mal úspech celkom alebo sčasti. Hoci bližšie podmienky pre nepriznanie alebo zníženie trov konania zákon neupravuje, ustanovuje, že súd takto môže postupovať, ak sú na to dôvody

hodné osobitného zreteľa, pričom posúdenie splnenia podmienok pre postup podľa takejto úpravy je výlučne na úvahe súdu.

V zmysle § 20 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii každý má právo na poskytnutie právnych služieb a môže o ne požiadať ktoréhokoľvek advokáta. To však neznamená, že neúspešný účastník konania je povinný nahradiť všetky trovy predstavujúce odmenu advokáta úspešného účastníka (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžo/253/2010 z 29. septembra 2011).

Pri rozhodovaní o náhrade nákladov konania musí pritom súd zohľadňovať samotný účel procesu v správnom súdnictve, ktorým je poskytovanie ochrany porušeným alebo ohrozeným skutočným subjektívnym hmotným právam a právom chráneným záujmom. Súdne konanie nemôže popierať svoje skutočné spoločenské poslanie a nemôže sa stať len nástrojom, slúžiacim na vytváranie ľahkého a neodôvodneného zisku na úkor protistrany, spočívajúceho v zaplatení nákladov za zastúpenie advokátom (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sži 8/2013 z 27. novembra 2013).

Odvolačný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie časti náhrady trov právneho zastúpenia žalobcom v konaní pred súdom prvého stupňa v tejto veci spočívajú nielen v skutočnostiach uvedených krajským súdom, t. j. že s prihliadnutím na koncentračnú zásadu podľa § 36 ods. 1 stavebného zákona mohol krajský súd podrobiť súdnemu prieskumu len žalobné námietky, ktoré boli vznesené pred správnym orgánom prvého stupňa v lehote do 14. mája 2012, pričom takéto námietky boli vznesené zo strany sedemnástich osôb, avšak žalobcov v danej veci je sedemdesiatosem, ale aj v tom, že úkony právnej služby, za ktoré krajský súd priznal žalobcom náhradu trov (t. j. prevzatie a príprava zastúpenia, podanie žaloby na súd, účasť na pojednávaní súdu dňa 22. apríla 2015 a účasť na pojednávaní súdu dňa 20. mája 2015, pri ktorom došlo iba k vyhláseniu rozhodnutia) boli skutkovo a právne totožné pre všetkých žalobcov, t. j. jednotliví žalobcovia neuplatňovali v konaní pred súdom prvého stupňa prostredníctvom advokáta osobitné námietky.

Odvolačný súd s poukazom na § 250k ods. 1 OSP, ktorý súdu umožňuje, aby podľa vlastnej úvahy nepriznal úspešnému žalobcovi náhradu trov konania, ak zistí dôvody hodné

osobitného zreteľa, nepovažoval za právne relevantnú odvoláciu námietku žalobcov, že v predmetnej veci ide o obligatórne zastúpenie žalobcov advokátom.

Porušením práva na spravodlivý proces podľa článku 46 Ústavy Slovenskej republiky a práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa jej článku 47, podľa odvolacieho súdu nie je také rozhodnutie súdu, ktorým súd neprizná účastníkovi náhradu nákladov na zastupovanie advokátom z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/133/2013-400 z 20. mája 2015 ako vecne správny podľa § 250 ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP za použitia § 246c ods. 1 veta prvá OSP tak, že sčasti úspešným žalobcom (v konaní o odvolaní proti výroku rozsudku krajského súdu vo veci samej mali žalobcovia úspech, avšak v konaní o odvolaní proti výroku rozsudku krajského súdu v časti náhrady trov konania žalobcovia úspech nemali) z dôvodov hodných osobitného zreteľa náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keď žalovaný nedal svojim konaním podnet na podanie odvolaní. Žalovanému v správnom súdnom konaní náhrada trov konania neprináleží...“

31. Na základe citovaného ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa v napadnutom rozsudku sp. zn. 5 Sžo 179/2015 z 19. októbra 2017 zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami sťažovateľov, s ktorými sa nestotožnil, a preto rozsudok krajského súdu č. k. 13 S 133/2013-400 z 20. mája 2015 potvrdil. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnený a ani za arbitrárny, t. j. taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov.

32. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžo 179/2015 z 19. októbra 2017 a základnými právami, ktorých porušenie sťažovateľa namietajú, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by

ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietali porušenie svojich základných práv rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžo 179/2015 z 19. októbra 2017, podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

33. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 ústavy ústavný súd konštatuje, že predmetný článok ústavy patrí medzi základné interpretačné pravidlá tvorby a aplikácie právneho poriadku Slovenskej republiky vyjadrujúce princíp právneho štátu a princíp právnej istoty. Uvedené základné, resp. všeobecné pravidlo a zásada nemajú charakter samostatne uplatňovaného práva. Jeho porušenie možno namietat' len súčasne s ochranou konkrétnych základných práv a slobôd zaručených ústavou (resp. medzinárodnou zmluvou). Keďže v posudzovanej veci nebolo zistené porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, nemohlo dôjsť ani k porušeniu tohto základného interpretačného, resp. aplikačného pravidla, pretože je súčasťou základných princípov právneho štátu a vzhľadom na to „nemôže plniť poslanie priamo aplikovateľného ustanovenia v individuálnych konaniach“ (napr. I. ÚS 8/97, II. ÚS 821/00).

34. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov uplatnených v petite sťažnosti (zrušenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžo 179/2015 z 19. októbra 2017, vrátenie veci na ďalšie konanie a priznanie náhrady trov konania).

35. Nad rámec ústavný súd konštatuje, že na základe návrhu protistrany sťažovateľov (v inom konaní ústavného súdu) bol rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžo 179/2015 z 19. októbra 2017 nálezom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 291/2018 z 15. augusta 2018 zrušený a vrátený najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

36. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2018